

"פעולה של שינוי" / תערוכה משותפת לאמנים מבון גרמניה וישראל

להעלות על הכתב את הכותרת "פעולה של שינוי" – כאן - במקום הזה ובמיוחד בזמן הזה, יכולה בעצמה להיות אמירה, שיש לה אין סוף פנים ופרשנויות. האווירה האקטואלית יכולה לתרגם ולפרש את הכותרת לכיוונים רבים ומשתנים, למסלולי למידה, מסקנה והבנה אותנטית הרת גורל.

אני מבקש ללמוד ולהטמיע את פרשנותו של הפילוסוף הצרפתי אלן בדואיו (ALAIN) BADIOU המפרש את משמעותו של המונח "שינוי". על פי תורתו: "השינוי הנו ללא ספק חידה. הפוליטיקאים מבטיחים אותו, התעשייה מוכרת אותו והמדיה משווקת אותו. השינוי הוא באחריות המורה להעביר את משמעותה של המסורת מדור לדור. במערכת הזו יש מושגים כמו ישות, עולם, אובייקט, דבר, אמת, סובייקט".

התערוכה החדשה בחלל מכון המים ע"ש ויסמן, הגלריה העירונית גבעתיים הסמוכה לתל-אביב, בעצם ימי מלחמה אלה, מביאה 23 פרשנויות דרמטיות, פיוטיות, יצירתיות ומעוררות מחשבה למונח "פעולה של שינוי". זו הנה תערוכה קבוצתית של אמנים, שהתארגנו באגודה בבון גרמניה וחברו יחד לאמנים ישראלים מכל רחבי המדינה. כל יוצר בתערוכה מביא פרשנות אינטימית פנימית מתוך נימי נפשו למונח שינוי, לערגה ולתקווה המצויה בליבו ובדמיונו לצורך בראייה בלמידה חדשה. מאספקט זה, כל אמני התערוכה מבארים בעצם את אמירתו של הפילוסוף בדואיו.

מושג ה"שינוי" נתפש, כאמור, כפעולה של שינוי, הן בהתייחס למקום והן בקשור לדבר עצמו, למקרה המשתנה. יצירתו המיתית של פרנץ קפקא "מטמורפוזיס" - בוחנת מצב של שינוי בגוף ובנפש, מצב הנתפס שונה על ידי המשתנה, בניגוד לראיית הסובבים אותו – ראייה המנבאת צורת התייחסות חברתית אחרת של התנהגות נועזת וחריגה. קפקא עצמו בהתייחסות רלוונטית ליצירה האמנותית גורס, כי: "זה אינו המבט שלוכד את התמונה, זו התמונה שלוכדת אותו ומציפה את ההכרה". כלומר השינוי בא מתוך ראייה אישית, מתרגום אישי ומהעברה מהשכל אל הלב. ועוד מוסיף קפקא "אין לנו זמן בחינו שנחיי את כל הדרמות שנועדו לנו – זוהי תחושת החמצה. גם מציאות אמיתית אינה תמיד מציאותית".

אני מחפש מכנה משותף ליצירותיהם של האמנים הישראלים. בקבוצה זו ניתן למצוא יצירות המתייחסות למשפחה, לבית אבא, לזיכרונות, לרגעים היסטוריים שאינם חפים מביקורתיות, אך גם בעיקר שאלות של חרדה קיומית, או בהפוך, לתקווה אופטימית. המכנה המשותף נוגע ללא ספק, בשינוי המעשי והברור של המצב וגם בפעולת "חלקו האישי" של כל אמן להשיג את המטרה הזו.

האמנים הגרמנים מתכתבים עם מסורות יצירה אמנותיות וקונספטואליות, עוסקים יותר בפרשנות הסמלות והאלגורית של מונח ה"שינוי". ביצירותיהם ניתן למצוא שפות הבעה אמנותיות מרתקות, המביאות תרגום אישי לתחושות נפש, המפרשות בשפה עיצובית ומופשטת את החיבור לאפשרויות השינוי. חלקם של אמני הקבוצה זו התחברו בשנים

האחרונות לפרויקטים משותפים עם אמנים נוספים בפולין ויצרו מקבץ מפעים של תערוכות ופרויקטים העוסקים בהיבטים חברתיים.

למרות שעברו כבר כשמונים שנה בין מלחמת העולם השנייה והשואה, חייבים להודות, כי יחסי גרמניה-ישראל בכלל, והקשר בין אזרחי שתי המדינות וקהלי האמנים בפרט, ממשיכים להיות מרתקים ומגוונים. כמובן שאי אפשר להתעלם מאירועי העבר, אבל דווקא בימים אלה, חייבים להדגיש את יחסה הכול כך מיוחד וחריג של גרמניה לישראל, את התמיכה הרבה ואת האהדה חסרת הגבולות של מנהיגיה למציאות המקומית כאן. גם על רקע זה, מעניין במיוחד, להתמודד עם סוגיות המפגש המעורר ענין של שתי קבוצות האמנים.

הפרויקט הנוכחי "פעולה של שינוי" מוצג בחלל "מכון המים" בגבעתיים, אתר היסטורי, באר מים שהפכה לגלריה לאמנות, מקום בעל משמעות ייחודית בעברה של ישראל. החיבור של חיים ומוות ביד הגורל, דווקא במקום הזה, על משמעותו היסטורית העמוקה, מקבל משמעות חזקה במיוחד בתקופה הנוכחית. לקהל שיבקר בתערוכה מובטחת חוויה חזקה ועמוקה, עוד נדבך בבניית הקשר המשותף בין האמנים הישראלים לאומנים מבין.

דורון פולק / אוצר התערוכה